

Kórejské koledy). Väčšina básní tejto zbierky je napísaná ešte viazaným, rýmovaným veršom a pozostáva z pravidelných strof (časté sú napr. piesňové štvorveršové strofy).

Básne, ktoré vznikli ešte pred zbierkou *Až dozrieme*, vyšli knižne v zbierkach *Chlapec* (1966) a *Chlapec maluje dúhu* (1974). Sú to úprimné a bolestivé výpovede mladého človeka o sebe a o svete, ktorý ho obklopuje.

Nové básne, ktoré vznikli po vydaní knihy *Až dozrieme*, publikoval Rúfus až o dvanásť rokov neskôr v zbierke *Zvony* (1968). **Pre tieto básne je charakteristická skepsa, beznádej a úzkosť.** Sú to výpovede o ťažkých, tragických otázkach (smrť, choroba, márnosť ľudského života), vyjadrujú pocit, že umenie a básnické slovo je stále bezmocnejšie. Platí to aj pre báseň *Pod zvonom*:

*Unavení sme, ja i ty.
A všetko mylí.
Jak pod zvonom sme. Zakrytí
tým, čo sme žili.*

*rozsypanému po zemi
v dvojdomom strachu
jak náhrdelník, zložený
z bláznovho hrachu.*

*Skús teda, udri. Vyraz tón
z nemého kovu.
A počúvaj, či zaznie zvon
na pohreb slovu,*

*Počúvaj, hľadaj znamenie.
Zvuk. Signál. Príchod.
Ak áno, hovor. Akže nie,
vyvoľ si ticho.*

Sú to básne krátke a strohé – Rúfus sa zámerne snažil skracovať svoje básne, vyjadriť maximum emócie minimom slov. **Hovorí sa v nich iba to najnevyhnutnejšie, znejú ako všeobecné výroky, sentencie, príslovia** (napr. básne *Príslovia*, *Pod zvonom*, *Michelangelo*, *Čo je báseň*, *Zvony detstva* a ďalšie). (Sentencia je stručná, jadrná, hlboká myšlienka vyjadrujúca životnú skúsenosť, životnú pravdu, poučenie.)

Po *Zvonoch* nasledovala zbierka *Stôl chudobných* (1972). V tejto knihe – ako to naznačuje i jej názov – sa Rúfus znovu vrátil k plebejskej tematike a k tematike predkov. **Básne zbierky odzrkadľujú už pocit vyrovnanosti s tým, že život prináša i sklamanie a bolesť. Trvalé hodnoty nachádza básnik v práci, v pôde, v prírode a v rodnom kraji** (napr. básne *Plebejský žalm*, *A každý deň*, *Muž v poli* a ďalšie). **Vyzdvihuje pracovitnosť, húževnatosť a životnú múdrosť jednoduchého človeka.** Uvažuje o poslaní človeka v živote, o tom, aký je vzťah medzi životom a poéziou. Prichádza k záveru, že poézia vzniká z pocitu nenaplnenosti, z utrpenia (básne *Ovos*, *A to je pravda*). Aj pre básne tejto zbierky – podobne ako pre zbierku *Zvony* – je charakteristická zhustenosť a úsečnosť, väčší dôraz na obsah než na tvar, nerovnaká dĺžka a uvoľnenosť veršov, nepravidelnosť rýmov.

Charakteristickým znakom Rúfusovej tvorby sa stala snaha spojiť umenie básnika a výtvarníka do vyššej jednoty (do tzv. "dvojspevu", ako túto jednotu nazval on sám). **Vydal niekoľko kníh, v ktorých sa básne vzájomne dopĺňali s umeleckými fotografiami a malbami** (fotografie Martina Martinčeka, obrazy Ludovíta Fullu a Miloša Bazovského). **Okrem iných to boli napr. knihy *Kolíška* (1972), *Kolíška spieva deťom* (1974) a *Hudba tvarov* (1977).**

V zbierke *Prísny chlieb* (1987) **opäť nadviazal bezprostredný kontakt so súčasnosťou. Hovorí o témach, ktoré ho znepokojovali** (problém smrti, možnosť atómovej samovraždy ľudstva, zmysel života a pod.). **Sú to básne, z ktorých vyžaruje mysliteľská hĺbka, snaha nájsť hlbšie pravdy a súvislosti** (napr. básne *Číre dejiny*, *Ludstvo – dnes, v tejto chvíli*, *Mikroprocesory*, *Hviezdna vojna* a ďalšie).

Dôležitou súčasťou tvorby Milana Rúfusa je tvorba pre deti a tvorba inšpirovaná detstvom a ľudovou slovesnosťou. (Vo svojich dielach sa často vracal k otázke, čo spája detstvo a dospelosť, aké hodnoty sa strácajú s detstvom: napr. v eseji *Prosba k dospelým* a v básňach *Zvony detstva* a *Deti*.) **Zbierky *Kniha rozprávok* (1975) a *Sobotné večery* (1979) obsahovali básnický prerozprávávaný slovenský ľudový rozprávky** (látku čerpal z Prostonárodných slovenských povestí Pavla Dobšinského). Epické časti (rozprávky) prepojil Rúfus lyrickými intermezzami inšpirovanými zväčša svojou chorou dcérou a v druhej zbierke spomienkami na vlastné detstvo prežité v rodičovskom dome. **Do detstva sa tematicky vrátil aj v zbierke *Studnička* (1986).** Je to lyrický dialóg s dieťaťom, v ktorom konfrontuje svoju životnú skúsenosť so zázrakom detského vnímania sveta.